

CRNA GORA
KOMISIJA ZA TRŽIŠTE KAPITALA
Broj: 01/9-1400/3-19
Podgorica, 17.10.2019. godine

CRNA GORA
SKUPŠTINA CRNE GORE

PRIMLJENO:	17. 10	20. 19	GOD.
KLASIFIKACIONI BROJ:	00-72/19-55		
VEZA:			
EPA:	815 XXVI		
SKRAĆENICA:	PRILOG:		

SKUPŠTINA CRNE GORE

Predmet: Dostava Prijedloga programa rada Komisije za tržište kapitala za 2020. godinu

Poštovani,

Dostavljamo Vam 130 primjeraka Prijedlog programa rada Komisije za tržište kapitala za 2020. godinu. Takođe, navedeni Program rada Vam dostavljamo u elektronskoj formi na CD-u.

Takođe, obavještavam Vas da će predstavnici Komisije za tržište kapitala, koji će učestvovati u skupštinskoj proceduri, biti:

- dr Zoran Đikanović, predsjednik;
- Nikola D. Pejović, sekretar.

Srdačan pozdrav,

CRNA GORA
KOMISIJA ZA TRŽIŠTE KAPITALA
Broj: 01/9-1400/1-19
Podgorica, 30.09.2019. godine

KOMISIJA ZA TRŽIŠTE KAPITALA

PROGRAM RADA KOMISIJE ZA TRŽIŠTE
KAPITALA ZA 2020. GODINU

Podgorica, Septembar 2019

Sadržaj

1. KLJUČNI PRIORITETI.....	4
2. PLANIRANE AKTIVNOSTI.....	5
3. KOMISIJA ZA TRŽIŠTE KAPITALA	6
4. USKLAĐIVANJE SA REGULATIVOM EVROPSKE UNIJE	8
4.1 Realizacija Twinning projekta „Podrška regulaciji finansijskih usluga“	8
4.2 Nacrt zakona o alternativnim investicionim fondovima	10
4.3 Nacrt zakona o investicionim fondovima	10
4.4 Nacrt zakona o izmjenama i dopunama zakona o dobrovoljnim penzionim fondovima.....	10
4.5 Nacrt zakona o izmjenama i dopunama Zakona o tržištu kapitala.....	10
4.6 Nacrt zakona o izmjenama i dopunama Zakona o preuzimanju akcionarskih društava.....	11
5. SUPERVIZIJA TRŽIŠTA KAPITALA	11
6. UNAPREĐENJE KORPORATIVNOG UPRAVLJANJA	13
6.1 Finansijsko izvještavanje	13
6.2 Projekat izrade Centralnog registra propisanih informacija	14
6.3 Inoviranje Kodeksa korporativnog upravljanja	14
7. Edukativna funkcija.....	15
7.1 Finansijska pismenost	15
7.2 Strategija razvoja finansijske edukacije potrošača.....	15
7.3 Edukacija učesnika na tržištu kapitala	16
8. Saradnja sa međunarodnim i državnim organima i institucijama	17
8.1 Međunarodna saradnja.....	17
8.2 Saradnja sa državnim organima i institucijama u Crnoj Gori	18
8.3 Višegodišnji Akcioni plan za regionalnu ekonomsku oblast zapadnog Balkana (MAP)	19

1. KLJUČNI PRIORITETI

Ključni prioriteti Komisije u narednom periodu se odnose na **kreiranje podsticajnog poslovnog okruženja u skladu sa novom regulativom i dalje usklađivanje regulatornog okvira sa regulativom EU** koja uređuje ovu oblast.

U 2020. Komisija će nastaviti **proces izrade i implementacije podzakonskih akata koji proizilaze iz Zakona o tržištu kapitala**. U skladu sa tim, usklađivanje supervizije kroz implementaciju i primjenu EU pravila i praksi će predstavljati ključni prioritet u aktivnostima Komisije.

Komisija će posebnu pažnju posvetiti istraživanju i razvoju tržišta kapitala, posebno u dijelu digitalizacije tržišta, novih finansijskih instrumenata, primjeni naprednijih tehnoloških rješenja u trgovanju i regulaciji tržišta kapitala.

2. PLANIRANE AKTIVNOSTI

Misija Komisije za tržište kapitala je povećanje zaštite investitora i unapređenje stabilnog i uređenog tržišta kapitala. Ova misija ima tri prateća cilja:

1. Pružanje najbolje usluge korisnicima finansijskih usluga i jačanje njihovih prava kao investitora uz prepoznavanje njihovih obaveza;
2. Unapređenje integriteta, transparentnosti, efikasnosti i dobrog funkcionisanja tržišta kapitala i njegove infrastrukture;
3. Jačanje finansijskog sistema u cilju povećanja njegove otpornosti na šokove i finansijske disbalanse, uz podsticanje ekonomskog rasta;

Ova tri cilja su međusobno povezana i doprinose povećanju povjerenja investitora. Zaštita investitora i uređeno tržište doprinose finansijskoj stabilnosti, dok istovremeno, povećana finansijska stabilnost podupire uređenje tržišta i zaštitu investitora. Komisija svoju misiju ostvaruje kroz sljedeće aktivnosti:

- **Usklađivanje sa EU regulativom;**
- **Supervizija tržišta kapitala;**
- **Unapređenje korporativnog upravljanja;**
- **Saradnja sa međunarodnim i državnim organima i institucijama**
- **Unapređenje tržišta kapitala.**

3. KOMISIJA ZA TRŽIŠTE KAPITALA

Komisija za tržište kapitala je zakonom ustanovljeno nezavisno regulatorno tijelo osnovano radi uređivanja i nadzora izdavanja hartija od vrijednosti i njihove trgovine u skladu sa međunarodnim pravilima i principima Međunarodne organizacije komisija za hartije od vrijednosti (IOSCO), pravnim okvirom evropske unije u ovoj oblasti (EU Acquis) i pravilima Evropskog nadležnog organa za hartije od vrijednosti i tržišta (ESMA).

Komisija za tržište kapitala (u daljem tekstu: Komisija) se zalaže za ostvarivanje vizije moderne regulacije tržišta kapitala sa precizno definisanim ciljevima:

- *podsticanje poštenog, efikasnog i transparentnog tržišta kapitala u cilju zaštite investitora u hartije od vrijednosti i smanjenja sistemskog rizika;*
- *regulisanje emisija hartija od vrijednosti i poslovanja sa tim hartijama;*
- *vršenje nadzorne funkcije nad tržištem kapitala;*
- *edukacija učesnika na tržištu kapitala;*
- *informisanje javnosti o trendovima i razvoju tržišta kapitala;*
- *razvoj internih strateških kapaciteta i organizacione efikasnosti*

Komisija vrši kontinuiran nadzor nad poslovanjem lica i društava koja profesionalno trguju hartijama od vrijednosti, sa ciljem da promoviše i podstiče visoke standarde zaštite investitora i integriteta tržišta.

Komisija je punopravni član IOSCO-a, a takođe i potpisnik multilateralnog Memoranduma o saradnji i međusobnom razumijevanju kojim se priznaje kapacitet Komisije za ravnopravnu saradnju i razmjenu informacija između članica IOSCO. Pored toga, Komisija je potpisnik Memoranduma o razumijevanju i razmjeni informacija sa regulatorima iz regiona i potpisnik je Memoranduma o saradnji i razmjeni podataka u oblasti sprječavanja pranja novca i finansiranja terorizma.

Regulatorni okvir i praksa tržišta kapitala u Crnoj Gori visoko su ocijenjeni od strane IOSCO-a, sa aspekta primjene najbolje međunarodne prakse i međunarodnih standarda. Uz tu ocjenu, regulatorni sistem je bio predmet analize i istraživanja od strane IOSCO-a. Međunarodni tim IOSCO je istraživao i potvrdio da je na tržištu kapitala implementiran regulatorni sistem koji ispunjava kriterijume A liste, u grupi od 50 zemalja, čiji regulatorni sistem u potpunosti ispunjava zahtjeve o razmjeni informacija, čime je dobijena pozitivna ocjena sposobnosti kreiranja potrebnih podataka, upotrebe, čuvanja i razmjene u svrsi profesionalnog obavljanja posla.

Komisija je, od strane Evropskog nadležnog organa za tržišta kapitala, prihvaćena za potpisnicu Memoranduma o saradnji u oblasti alternativnih investicionih fondova. Cilj potpisivanja Memoranduma je unaprjeđenje saradnje, razmjene informacija i iskustava vezanih za nadzor alternativnih investicionih fondova, uz sprovođenje pravila o

povjerljivosti i razmjeni informacija koja se primjenjuju na nadlažne organe EU, ESMA-u i Evropski savjet za sistemski rizik (ESRB).

Dosadašnje funkcionisanje institucija tržišta hartija od vrijednosti pokazalo je da su propisi i institucije uspostavljeni u skladu sa potrebama tržišta, da su sistemi i komponente prilično uhodani i da predstavljaju dobru osnovu za dalji razvoj tržišta.

U obavljanju poslova utvrđenih zakonom, Komisija je samostalna i nezavisna i odgovorna za svoj rad Skupštini Crne Gore. Komisija se sastoji od pet članova: predsjednika, zamjenika predsjednika i tri člana Komisije. Komisiju imenuje Skupština na prijedlog Vlade Crne Gore.

Ukupan broj zaposlenih u Komisiji je 28, raspoređenih u šest organizacionih jedinica, kojim rukovode članovi Komisije i sekretar.

- Sektor nadzora tržišta i korporativnog upravljanja obavlja poslove i zadatke koji se prije svega odnose na licenciranje učesnika na tržištu kapitala, kao i njihovu posrednu i neposrednu kontrolu i kontrolu u dijelu sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma.*
- Sektor kolektivnih investicionih šema i digitalne imovine obavlja poslove licenciranja investicionih i dobrovoljnih penzionih fondova, kao i njihovu posrednu i neposrednu kontrolu.*
- Sektor korporativnih aktivnosti vrši obradu i pripremu prijedloga za evidentiranje emisija hartija od vrijednosti, vodi registar odobrenih emisija i vrši kontrolu postupka emisije hartija od vrijednosti.*
- Sektor razvoja i saradnje obavlja poslove koje se odnose unaprjeđenje regulatornog i institucionalnog okvira za funkcionisanje tržišta kapitala i istraživanje, analize i projekcije razvoja tržišta.*
- Kabinet predsjednika vrši stručne analitičke i administrativne poslove za potrebe predsjednika.*
- Sekretarijat Komisije obavlja administrativno-tehničke i operativno-tehničke poslove neophodne za efikasno poslovanje Komisije.*

4. USKLAĐIVANJE SA REGULATIVOM EVROPSKE UNIJE

Nacionalni plan za integraciju u Evropsku Uniju (EU) i Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju predstavljaju osnovu za preduzimanje aktivnosti na usaglašavanju propisa iz ove oblasti sa propisima EU. Kroz ovaj proces se vrši implementacija standarda i prakse poslovanja od strane zaposlenih u Komisiji, kojima će obavljanje regulatorne i nadzorne funkcije biti usklađeno sa praksom zemalja EU.

Komisija ima aktivno učešće u procesu pridruživanja EU u okviru sljedećih oblasti:

- 2. Sloboda kretanja radnika;
- 4. Sloboda kretanja kapitala;
- 6. Privredno pravo;
- 9. Finansijske usluge;
- 17. Ekonomska i monetarna unija.

U okviru ovog procesa Komisija redovno ispunjava obaveze i učestvuje u radu pregovaračkih grupa, Pododbora za ekonomska i finansijska pitanja i statistiku i Odbora za unutrašnje tržište i konkurenciju.

Aktivnost: Usaglašavanja propisa sa propisima EU

Rok: Kontinuirano

4.1 Realizacija Twinning projekta „Podrška regulaciji finansijskih usluga“

Komisija, u saradnji sa Centralnom bankom i Agencijom za nadzor osiguranja, učestvuje u projektu podrške regulaciji finansijskih usluga, koji je finansiran kroz program pred-pristupne pomoći IPA 2014.

Cilj projekta je kreiranje stabilnog, održivog i efikasnog načina pružanja finansijskih usluga, u cilju pružanja podrške razvoju privatnog sektora i jačanja konkurentnosti tržišta i dalje usaglašavanje regulative u oblasti finansijskih usluga sa regulativom EU koja uređuje ovu oblast i jačanje nadzornih kapaciteta institucija.

Svrha Twinning projekta „Podrška regulaciji finansijskih usluga“ je pružanje značajne podrške za dalje usklađivanje zakonodavstva u oblasti finansijskih usluga u Crnoj Gori sa pravnim tekovinama Evropske Unije, kroz jačanje regulatornih i kapaciteta supervizije, što je definisano kao poseban cilj. Navedeno se dodatno potvrđuje kroz ispunjenje zahtjeva iz pregovaračkog Poglavlja 9 – Finansijske usluge kako bi se ojačali administrativni kapaciteti regulatornih i nadzornih organa, poboljšao regulatorni okvir i harmonizovalo zakonodavstvo, a time i da se nastavi dalje usklađivanje crnogorskog

zakonodavstva sa pravnim tekovinama Unije u sektoru bankarstva, osiguranja i tržišta kapitala.

Reforma finansijskih usluga u najvećem dijelu zavisi od harmonizacije i integracije crnogorskog finansijskog tržišta u evropski sistem. Crnogorskom finansijskom sektoru potrebno je dalje jačanje regulatornog okvira kroz poboljšanje postojećih i usvajanje novih zakonskih propisa, u skladu sa relevantnim međunarodnim praksama i regulatornim standardima EU, kao preduslov za finansijsku stabilnost. Vezano za navedeno, značajan napredak je neophodan za jačanje mehanizama implementacije i kreiranje kapaciteta, a sve u cilju jačanja institucionalnog okvira.

Pojekat će naročito doprinijeti ispunjavanju obaveza iz **Sporazuma o Stabilizaciji i Pridruživanju (SAA)**, koji je potpisan 15. oktobra 2007. i koji je stupio na snagu 1. maja 2010. godine. Aktivnosti predviđene ovim projektom usmjerene su na zadovoljenje kriterijuma za punopravno članstvo u EU i u uzajamnoj su vezi sa prioritetima definisanim u crnogorskoj pregovaračkoj poziciji za Poglavlje 9 – Finansijske usluge. Takođe, značajan doprinos od projekta ogledaće se kroz implementaciju aktivnosti predviđenih u **Programu pristupanja Crne Gore Evropskoj Uniji za period 2014-2020**, odnosno Poglavlje 9 – Finansijske usluge.

Ciljevi politika sektora usklađeni su sa nacionalnim razvojnim ciljevima koji su definisani kroz nacionalni dokument **Pravci Razvoja Crne Gore 2013-2016**. U ovom dokumentu napredak efikasnosti finansijskog tržišta prepoznat je kao jedan od ključnih faktora za razvoj Crne Gore.

Cilj projekta i pokazatelji postignutog:

- Dalje usklađivanje zakonodavstva iz oblasti finansijskih usluga sa pravnim tekovinama Unije i jačanje regulatornih i kapaciteta supervizije
- Jačanje regulatornih i kapaciteta supervizije
- Zakonodavstvo iz oblasti finansijskih usluga usklađeno sa pravnim tekovinama Unije
- Ojačani regulatorni i kapaciteti supervizije

4.2 Nacrt zakona o alternativnim investicionim fondovima

U 2020. godini je planiran nastavak aktivnosti vezanih za usvjanje Zakona o alternativnim investicionim fondovima. Ovim zakonom se transponuje Direktiva 2011/61/EU o menadžerima alternativnih investicionih fondova (AIFMD) i unapređuje postojeći regulatorni okvir investicionih fondova na način što uvodi novu oblast tkz. alternativnih investicionih fondova i jasno ih razgraničava od otvorenih investicionih fondova (UCITS fondovi).

Aktivnost: Učešće u procesu izrade Nacrta Zakona o alternativnim investicionim fondovima.

4.3 Nacrt zakona o investicionim fondovima

U 2020. godini je planiran nastavak aktivnosti vezanih za usvajanje Zakona o investicionim fondovima. Cilj ovog zakona je dodatno usklađivanje sa direktivama koje uređuju ovu oblast tj. Direktivom 2009/65/EK o subjektima za zajednička ulaganja u prenosive hartije od vrijednosti (UCITS IV) i Direktivom 2014/91/EU o subjektima za zajednička ulaganja u prenosive hartije od vrijednosti (UCITS V).

Aktivnost: Učešće u procesu izrade Nacrta Zakona o investicionim fondovima.

4.4 Nacrt zakona o izmjenama i dopunama zakona o dobrovoljnim penzionim fondovima

U 2020. godini je planiran nastavak aktivnosti vezanih za usvjanje Zakona o izmjenama i dopunama zakona o dobrovoljnim penzionim fondovima. Cilj ovog zakona je usklađivanje sa Direktivom 2003/41/EK (IORP) o poslovanju i nadzoru institucija za penziono osiguranje pod pokroviteljstvom poslodavca.

Aktivnost: Učešće u procesu izrade Nacrta Zakona o investicionim fondovima.

4.5 Nacrt zakona o izmjenama i dopunama Zakona o tržištu kapitala

U 2020. godini je planiran nastavak aktivnosti Nacrta Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o tržištu kapitala. Cilj izmjena zakona je usaglašavanje sa promjenam EU direktiva koje su uslijedile u periodu nakon usvajanja zakano, a prvenstveno sa Uredbom o Prospektu.

Aktivnost: Izrada podzakonskih akata vezanih za implementaciju Zakona o tržištu kapitala

Aktivnost: Učešće u procesu izrade Nacrta Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o tržištu kapitala

4.6 Nacrt zakona o izmjenama i dopunama Zakona o preuzimanju akcionarskih društava

U 2020. godini je planiran nastavak aktivnosti Nacrta Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o preuzimanju akcionarskih društava. Cilj izmjena zakona je usaglašavanje sa promjenama koje su uslijedile u nakon usvajanja Zakona o upravnom postupku.

Aktivnost: Učešće u procesu izrade Nacrta Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o preuzimanju akcionarskih društava

5. SUPERVIZIJA TRŽIŠTA KAPITALA

Komisija jednom godišnje usvaja Generalni plan kontrola čiji je cilj racionalno i ekonomično upravljanje resursima, prije svega kadrovskim i materijalnim, u cilju postizanja produktivnih rezultata i prepoznavanja određenih tema za kontrole na osnovu rizika koji nastaju u razvoju ukupnog finansijskog tržišta.

Prema Generalnom planu kontrola učesnici na tržištu kapitala su raspoređeni u sljedeće kategorije:

- investiciona društva;
- ovlašćene kreditne institucije;
- organizator tržišta;
- Centralno Klirinško Depozitarno Društvo;
- investicioni fondovi (otvoreni i zatvoreni) i društva za upravljanje investicionim fondovima;
- dobrovoljni penzioni fondovi i društva za upravljanje dobrovoljnim penzionim fondovima;
- ovlašćene kreditne institucije i depozitari;
- emitenti hartija od vrijednosti.

U opštem smislu, nadzorom učesnika na tržištu provjerava se usaglašenost poslovanja učesnika na tržištu hartija od vrijednosti sa zakonskom i podzakonskom regulativom u ovoj oblasti.

Efikasan sistem nadzora zahtijeva da stručni saradnici u Komisiji razviju i očuvaju temeljno razumijevanje poslovanja individualnih učesnika na tržištu, njihovih grupa i tržišta u cjelini, fokusirajući se na efikasno funkcionisanje tržišta, spriječavanje sistemskog rizika, zaštitu investitora, stabilnost finansijskog sistema, transparentnosti i čuvanje poslovne tajne.

U skladu sa Zakonom o tržištu kapitala Komisija vrši neposredne i posredne kontrole, lica kojima izdaje dozvolu za obavljanje poslova sa hartijama od vrijednosti.

Neposredne kontrole su kontrole koje vrše kontrolori Komisije kod kontrolisanog lica ili drugog lica od koga se opravdano očekuje da može pribaviti podatke i činjenice u vezi sa kontrolom, uvidom u registre, druge evidencije, poslovne knjige i drugu dokumentaciju koja se odnosi na predmet kontrole.

Cilj neposredne kontrole je da kontrolori Komisije, na licu mjesta, kroz lični kontakt sa odgovornim licima u kontrolisanom licu, uzimanjem izjava za zapisnik, neposrednim vršenjem uvida u poslovnu dokumentaciju, utvrde da li kontrolisano lice u vezi sa predmetom kontrole postupa u skladu sa propisima kojima je regulisano poslovanje sa hartijama od vrijednosti.

Posredna kontrola se sprovodi u Komisiji i obuhvata:

- redovno praćenje i analiziranje finansijskog stanja pojedinih učesnika na tržištu hartija od vrijednosti, preko izvještaja o poslovanju, statističkih izvještaja i drugih odgovarajućih informacija, uključujući i javno dostupne informacije;
- praćenje pitanja koja zahtijevaju dodatnu pažnju, procjenu rizika razvoja, identifikaciju prioriteta i obima daljeg rada;
- pripremnu fazu za određivanje prioriteta i obima neposredne kontrole;
- analize poslovanja organizatora tržišta.

Komisija sprovodi posrednu kontrolu pregledom:

- dnevnih izvještaja;
- izvještaja dostavljenih po potrebi radi pribavljanja podataka za kvalitetno i pravovremeno postupanje;
- periodičnih izvještaja;
- godišnjeg izvještaja sa odgovarajućim finansijskim iskazima;
- izvještaja pribavljenih po drugom osnovu.

Komisija, u skladu sa nadležnostima utvrđenim Zakonom o sprječavanju pranja novca i finansiranja terorizma, vrši nadzor nad sprovođenjem ovog zakona kod lica kojima izdaje dozvolu za obavljanje poslova sa hartijama od vrijednosti, sa izuzetkom odjeljenja u ovlašćenim kreditnim institucijama nad kojim kontrolu sprovodi Centralna banka. U skladu sa tim, sprovodi neposredne i posredne kontrole, koje za predmet imaju kontrolu postupanja po Zakonu o sprječavanju pranja novca i finansiranja terorizma i internom aktu o analizi rizika radi sprječavanja pranja novca i finansiranja terorizma.

Kontrolu poslovanja učesnika na tržištu kapitala Komisija vrši: po sopstvenoj inicijativi, na inicijativu člana Komisije, na predlog vlasnika hartije od vrijednosti, potencijalnog investitora u hartije od vrijednosti, organizatora tržišta, učesnika na tržištu kapitala, Centralnog klirinškog depozitnog društva ili na zahtjev drugog nadležnog organa, organizacije ili udruženja.

Aktivnost: Sprovođenje kontrola učesnika na tržištu kapitala

Rok: Kontinuirano (u skladu sa Generalnim planom kontrola, direktnim nadzorom i pojedinačnim zahtjevima)

6. UNAPREĐENJE KORPORATIVNOG UPRAVLJANJA

Korporativno upravljanje je sistem upravljanja i kontrole kompanija. Struktura korporativnog upravljanja određuje raspodjelu prava i odgovornosti između različitih učesnika u kompaniji, ističući pravila i postupke za donošenje odluka u vezi sa poslovanjem kompanije. Ovako postupajući, kompanija obezbijeduje strukture putem kojih se postavljaju ciljevi kompanije i sredstva za ostvarivanje ovih ciljeva i monitoring poslovanja.

Sistem korporativnog upravljanja u Crnoj Gori postavljen je Zakonom o privrednim društvima i Zakonom o tržištu kapitala. Tim propisima je uspostavljen osnovni okvir korporativnog upravljanja u Crnoj Gori i omogućeno je ostvarivanje osnovnih principa korporativnog upravljanja, i to:

- Siguran metod registracije vlasništva;
- Prodaja ili prenos akcija;
- Blagovremeno i redovno informisanje o kompaniji;
- Pravo na učešće i pravo glasa na skupštini akcionara;
- Pravo na izbor članova organa upravljanja;
- Pravo na učešće u dobiti kompanije;
- Jednak tretman svih akcionara;
- Objavljivanje informacija i transparentnost.

Komisija je, u želji da pomogne emitentima da ispune zakonsku obavezu i pojačaju svoju društvenu odgovornost, pokrenula ciklus seminara – treninga u vezi sa unapređenjem transparentnosti i kvaliteta izvještavanja emitenata, što će nastaviti i u 2020

Aktivnost: *Unapređenje korporativnog upravljanja*

Rok: *Kontinuirano*

6.1 Finansijsko izvještavanje

Emitenti hartija od vrijednosti sačinjavaju i dostavljaju Komisiji kvartalne, godišnje i revizorske izvještaje, u pisanom i elektronskom obliku, na obrascima koje utvrđuje Komisija i koji su objavljeni na internet stranicama Komisije.

Baza finansijskih izvještaja na internet stranicama Komisije sadrži oko 6.200 finansijskih izvještaja, pri čemu se vrši svakodnevno ažuriranje.

Komisija će i u toku 2020. godine vršiti kontrolu dostavljanja finansijskih izvještaja emitenata hartija od vrijednosti, i u skladu sa zakonskom obavezom obavijestiti nadležne institucije ako utvrdi da postoje elementi prekršaja.

U skladu sa Pravilima o bližem sadržaju i načinu finansijskog izvještavanja, na internet stranicama Komisije su objavljeni svi dostavljeni finansijski izvještaji.

Aktivnost: *Kontrola dostavljanja finansijskih izvještaja*

Rok: *Kvartalno*

Aktivnost: *Objavljivanje finansijskih izvještaja na internet stranicama Komisije*

Rok: *Kontinuirano*

6.2 Projekat izrade Centralnog registra propisanih informacija

U okviru projekta „Podrška regulisanju finansijskih usluga“ (IPA 2014), u oktobru 2018. godine je potpisan ugovor u uslugama za implementaciju, koji se odnosi na izradu Centralnog registra propisanih informacija (CRPI).

Komisija za tržište kapitala će biti nosioc CRPI-a, kao zvaničnog mehanizma za prikupljanje i objavljivanje propisanih informacija u skladu sa Direktivom o Transparentnosti 2004/109.

U skladu sa Zakonom o tržištu kapitala, propisane informacije su svi podaci koje su emitenti dužni da dostave Komisiji.

Cilj projekta je izrada i implementacija naprednog IT rješenja za CRPI, koji omogućava prikupljanje, čuvanje, kontrolu i objavljivanje propisanih informacija, uz visok stepen automatizacije procesa i elektronsku komunikaciju između učesnika.

Aktivnost: *Implementacija Centralnog Registra Propisanih Informacija*

6.3 Inoviranje Kodeksa korporativnog upravljanja

U skladu sa Operativnim planom za realizaciju preporuka iz Izvještaja EK o Crnoj Gori, u Poglavlju 6 – Privredno pravo, potrebno je obezbijediti dalju usklađenost crnogorskog Kodeksa korporativnog upravljanja sa principima korporativnog upravljanja EU.

Kodeks korporativnog upravljanja primjenjuje se od 2009. godine. Pripremljen je u saradnji sa International Finance Corporation (IFC), koja je ispred World Bank dio Global Corporate Governance Code Initiative.

U skladu sa Operativnim planom, potrebno je izvršiti reviziju, izmjenu i jačanje implementacije Kodeksa korporativnog upravljanja

Aktivnost: *Revizija, izmjena i jačanje implementacije Kodeksa korporativnog upravljanja*

7. Edukativna funkcija

7.1 Finansijska pismenost

Finansijska tržišta su se značajno transformisala i promijenila tokom poslednjih deset godina.

Razvoj komunikacionih i IT tehnologija promijenila je cjelokupan sistem i pravac industrije finansijskih usluga, uključujući banke, osiguravajuće kuće, berze, i druge pružaoce usluga.

I pored činjenice da su informacije sve više dostupne, istraživanja pokazuju da se korisnici finansijskih usluga i dalje bore sa problemom finansijske pismenosti.

Fokus aktivnosti Komisije će prvenstveno biti na učenicima i studentima i drugim učesnicima u finansijskom životu.

Očekivani efekat ove aktivnosti neće biti kvantitativno mjerljiv. Ipak, finansijska pripremljenost mladih je bitna za njihovu dobrobit i od vitalne važnosti za našu ekonomsku budućnost. Mladi ljudi moraju poboljšati svoja finansijska znanja kako bi bili u boljoj poziciji da donose dobre investicione odluke tokom svog života.

Aktivnost: *Unapređenje finansijske pismenosti*

Rok: *Kontinuirano*

7.2 Strategija razvoja finansijske edukacije potrošača

Komisija će nastaviti rad na realizaciji **Strategije razvoja finansijske edukacije potrošača**. Osnovni cilj ove strategije je povećanje nivoa razumijevanja (znanja i informacija) javnosti o tržištu kapitala, njegovom funkcionisanju i radu, o različitim vrstama proizvoda/investicija, uključujući dobrovoljne penziona fondove i rizik koji oni povlače i o ulozi regulatornog organa u stabilnost tržišta.

Povećana svjesnost i kompetentnost građana će se pozitivno odraziti na njihov potencijal kao investitora (i uopšte kao potrošača finansijskih proizvoda) da adekvatno traže, pronađu i obrade informacije koje se tiču tržišta kapitala, tako da mogu osigurati njihove lične potrebe i potrebe njihove porodice.

Da bi se povećao nivo svjesnosti o informacijama, Strategija predočava izradu efikasnih i efektivnih mjera da bi se široj javnosti osiguralo pružanje nepristrasnih, tačnih i lako

dostupnih informacija o tržištu kapitala i o pravima investitora. Lak pristup relevantnim informacijama će omogućiti pojedincima da donesu odluke vezane za njihovu finansijsku situaciju i da razumiju i ostvare svoja prava.

Odabrane aktivnosti finansijske edukacije su predočene da bi omogućile ciljnim grupama da poboljšaju svoje razumijevanje o funkcionisanju tržišta kapitala, karakteru investicija, ulozi regulatora i drugih institucija tržišta kapitala.

Aktivnost: Nastavak realizacije Strategije razvoja finansijske edukacije potrošača

Rok: Kontinuirano

7.3 Edukacija učesnika na tržištu kapitala

Novi zahtjevi oblasti regulacije tržišta kapitala zahtjevaju promjene u stilu, metodi i načinu rada, znatno temeljnije poznavanje i praćenje uslova na tržištu kapitala, visokostručne i kompetentne učesnike na tržištu.

Tehnološki napredak je transformisao način rada, a posebno način komunikacije, i doprinio bržoj razmjeni informacija, efikasnijem i transparentnijem radu. U uslovima u kojima su promjene postale pravilo, usavršavanje i osposobljavanje mora biti kontinuirano.

U okviru svoje funkcije Komisija će organizovati edukaciju učesnika na tržištu kapitala.

Imajući u vidu transformaciju investicionih fondova, posebna pažnja će biti usmjerena na edukaciju i licenciranje u oblasti upravljanja otvorenim i zatvorenim investicionim fondovima.

Usavršavanje učesnika na tržištu kapitala omogućiće primjenu načela i praksu dobrog poslovanja prema najboljim evropskim standardima.

Edukacija učesnika na tržištu će se vršiti i putem:

- obuke za licenciranje lica;
- objavljivanja informacija na internet stranicama Komisije;
- izrade publikacija;
- obuka za primjenu novih zakonskih rješenja i sl.

Aktivnost: Edukacija učesnika na tržištu kapitala

Rok: Kontinuirano

8. Saradnja sa međunarodnim i državnim organima i institucijama

8.1 Međunarodna saradnja

Kao redovni član Međunarodne organizacije komisija za hartije od vrijednosti (IOSCO) i potpisnik Multilateralnog memorandum o međusobnom razumijevanju (A lista), Komisija će nastaviti izvršavanje svih preuzetih obaveza.

Nastaviće se saradnja u razmjeni informacija sa zemljama potpisnicama IOSCO-vog Memoranduma o međusobnom razumijevanju i razmijeni informacija i sa zemljama potpisnicama bilateralnih sporazuma, posebno onih koje se tiču kontrole učesnika na tržištu kapitala.

Nastaviće se saradnja sa OECD-om sa ciljem daljeg zadovoljavanja svih kriterijuma i zahtjeva Komiteta eksperata za procjenjivanje mjera za suzbijanje pranja novca i finansiranje terorizma (Moneyval).

Aktivno će se saradivati sa Delegacijom Evropske Unije u Crnoj Gori u cilju što potpunijeg ispunjenja obaveza iz Nacionalnog programa za integraciju Crne Gore u Evropsku Uniju. U toj saradnji posebno će se insistirati na doslednom sprovođenju obaveza iz IPA programa i realizaciji Twining projekta "Podrška regulaciji finansijskih usluga"

Nastavak saradnje sa Evropskim nadležnim organom za hartije od vrijednosti i tržišta (ESMA), po osnovu potpisanog sporazuma o saradnju u oblasti alternativnih investicionih fondova.

Nastaviće se saradnja i sa IFC sa ciljem implementacije najboljih praksi korporativnog upravljanja za učesnike na tržištu kapitala.

Nastaviće se i aktivnosti na široj edukaciji investitora u vezi sa korporativnim upravljanjem.

Aktivnost: Međunarodna saradnja

Rok: Kontinuirano

8.2 Saradnja sa državnim organima i institucijama u Crnoj Gori

Komisija će u cilju ispunjenja svojih obaveza u predviđenim rokovima Skupštini Crne Gore dostaviti Godišnji izvještaj o stanju na tržištu kapitala sa izvještajem o svom radu i izvještaj ovlašćenog revizora kao i Program rada sa Finansijskim planom.

U procesu donošenja zakona u saradnji sa nadležnim ministarstvom radiće na prijedlozima i pripremi istih i učestvovati u njihovom tumačenju.

- Sa Ministarstvom finansija saradnja će se odvijati na poslovima usklađivanja sadržine i rokova Nacionalnog plana integracije, izradi prijedloga za izmjene i dopune postojećih zakona, koncipiranju strategije i izradi novih zakona, u implementaciji usvojenih zakona, analizi mogućnosti uvođenja podsticajnih mjera i olakšica za učesnike na tržištu i dr.
- Saradnja sa Ministarstvom ekonomije odvićaće se po pitanjima vezanim za sprovođenje Zakona o privrednim društvima i drugih propisa gdje ingerencije Komisije imaju dodirnih tačaka sa nadležnostima ovog ministarstva.
- Za dalje aktivnosti na planu stvaranja boljih uslova za afirmaciju dobrovoljnih penzionih fondova od značaja je saradnja sa Ministarstvom rada i socijalnog staranja.
- Nastavak saradnje sa Upravom za sprečavanje pranja novca biće fokusiran na ispunjavanje obaveza Komisije kao jednog od nadzornih organa za sprečavanje pranja novca i finansiranje terorizma, na obuci kadrova u vezi sa vršenjem nadzora, upotpunjavanja indikatora za sprečavanje sumnjivih transakcija i bolje implementacije od strane učesnika na tržištu kao i preduzimanju mjera kojima se ostvaruje jedinstvena primjena odredbi ovog zakona od strane učesnika na tržištu kapitala.
- Saradnja sa Savjetom statističkog sistema nastaviće se u cilju ispunjavanja obaveza Komisije, propisanih Zakonom o statistici i statističkom sistemu Crne Gore.
- Komisija će sarađivati sa Privrednom komorom Crne Gore, prvenstveno kroz redovno učešće u radu Odbora za poslovanje banaka, osiguravajućih organizacija i drugih finansijskih organizacija.
- Komisija će sarađivati na projektima Savjeta za finansijsku stabilnost.

Komisija će sarađivati i sa ostalim institucijama sistema u skladu sa svojim zakonskim obavezama.

8.3 Višegodišnji Akcioni plan za regionalnu ekonomsku oblast zapadnog Balkana (MAP)

Lideri šest ekonomija zapadnog Balkana (WB6) su usvojili Višegodišnji Akcioni Plan za Regionalnu Ekonomsku Oblast zapadnog Balkana (MAP), koji je pripremljen od strane regionalnog savjeta za saradnju (RCC) i vlada WB6, na samitu Berlinskog Procesa 12. jula 2017. godine u Trstu.

U ispunjavanju ciljeva definisanih MAP-om realizovano je ***uspostavljanje WB6 Radne grupe za tržišta kapitala***, zajedno sa aktivnostima na identifikaciji razvojnog jaza i mogućnostima za širu integraciju tržišta kapitala.

Aktivnost: *Realizacija ciljeva definisanih Akcionim Planom za Regionalnu Ekonomsku Oblast zapadnog Balkana*